

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Volgyes Miklós*
Cím: *Megszűnik egy kávéház*

Forrás: *Újság*
(Hely) *My* (Idő) *1935. sept. 3.* (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

640.24

Hely

"Philadelphia" kávéház

Idő

"1935"

Sz

Helyszám

Megszűnik egy kávéház...

Lerombolták a Tabánt és most bezárhatom a kávéházat — mondja a Philadelphia tulajdonosa

Egy lemondó legyintés, egy fáradt mozdulat és aztán nagysokára egy halk mondat:

— Nem látom, hogy valami jövőnk legyen.

Szabó Sámuel, a Philadelphia-kávéház tulajdonosa mondja ezt, megerősítve ezzel a hírt, mely szerint a nagymultu kávéház megszűnik. Miért?

— Két házunk volt azelőtt — mondja a főnök —, ez a ház itt az Alagut-utcában és a másik sörökház, amelyben a söröző volt.

Két sarokház Budán, a Krisztinában, nem megvetendő érték és nem kis jövedelem. Ennyit hozott a Philadelphia-kávéház azelőtt. És most?

— A kávéházat ezen a környéken kissé gunyosan, kissé becézve a „méltóságosak kávéháza”-nak ismerik — folytatja Szabó Sámuel — ahová tisztviselők, nyugdíjasok járnak. Leszállították a tisztviselői fizetéseket és talán még ennél is nagyobb mértékben a nyugdíjakat. A közönségnek a kisebb jövedelemből kellett megélni, tehát beosztotta jobban a pénzt és számüzte a felesleges luxuskidást, a kávéházat.

Kis hangszullyal mondja Szabó Sámuel a luxus szót, kissé csodálkozva, mert még ma sem érti, miért luxus az. Aztán tovább folytatja a beszélgetést, megemlékezve mindenről, ami hozzájárult a forgalom csökkenéséhez:

Lerombolták a Tabánt

— A fizetéscsökkentés után felére esett vissza a napi forgalom. Következett az állami hivatalok és a déli vasút igazgatóságának elvándorlása erről a környékről. Ujabb visszaesés a forgalomban. Majd a kegyelemdíjást a Tabán adta meg, amit leromboltak. Elköltöztek a lakók és így sok jó vendégünk végleg elmaradt.

Más üzletnek is lecsökkent a forgalma és mégsem akarja a tulajdonosa megszüntetni. Itt még valamiképp otnak kell közrejárásni, de erre is kapunk választ:

— Sok volt a teher. A gyarmatárak egytől-egyig megdrágultak, ugyanakkor az árakat mi kénytelenek voltunk leszállítani, hogy a megmaradt közönséget megtartsuk. Aztán van-e valakinek arról fogalma, hogy milyen nagy mértékben fejlődött és fejlődik ma is a közönség igénye? Napról-napra jobbat kell nyújtani, ami szintén nem kismértékben teszi veszteséges az üzletet. Az eredmény a köztartozások számában mutatkozik.

Köztartozások, adó, OTI — ez a három szó, amit egy üzletember sem hall szívesen. A Philadelphia-kávéház tulajdonosa is láthatóan rosszul érzi magát említi meg ezt a három nevet, majd a hatóságokra tér ki:

— Nem tapasztaltunk soha semmi támogatást sem a hatóságoktól. Hiába hívtam a rossz üzletmenetre, az emelkedő terhekre, az árakra és a számok — amik magukban beszélnek — nem használtak. El kellett adni az egyik házat, annak árából kiegyenlíteni a terheket, hogy adósságmentesen, emelt fővel állhassak bárki előtt.

A dolgozó polgár önérzete ez, odaadni mindent, de nem tartozni senkinek sem. Még hára is meg az üzlet...

Egy magas fiatalember lép most hozzánk, Szabó Sándor, a tulajdonos fia. A beszélgetést ő folytatja, igyekszik ezzel is kimélni az apját. Ne kelljen az öregnek az eladásra gondolni...

Kávéház helyett bankfiók

— A Pesti Hazai vette meg a házat, azt az épületet, ahol most vagyunk, a kávéház épületét. Meggyeztünk évi tízezer pengő házbérben és kölcsönösen egy évi felmondást kötöttünk ki. Egy ideig nem is volt semmi baj, míg most arról értesültünk, hogy a bank budai fiókját ide akarja hozni. Igazuk van, mert azért most évente körülbelül huszezer pengő házbért fizetnek. Kidobott pénz az a bank szempontjából.

Igy került sor azokra a tárgyalásokra a bank és a Philadelphia-kávéház között, melyek eredményeként a kávéház nemsokára megszűnik. Helyét majd a jövő év elején a bankfiók foglalta el.

— A banknak nincs is szüksége az egész helyiségre — folytatja tovább Szabó Sándor —, annak felét meghagyná nekünk. De mit kezdünk azzal? Alakítani kellene, ami legalább ötven vagy hatvanezer pengő kiadást jelent. Ezt pedig ma nem lehet behozni, sokkal, okosabb, ha megszüntetjük a kávéházat.

— És mihez fognak akkor kezdeni?

— Nem tudom. Kávéházat azonban semmi esetre sem fogunk nyitni. En Bécében a szakiskolát egy év alatt kintetetéssel végeztem el. Azóta minden áldott nap déli 2 órától reggel 6 óráig itt vagyok és dolgozom. És ennek a nagy munkának az értelmét nem látom a fizetéscsökkentés, a sport, a rádió és a week-end korszakában. Talán más szakmában, de itt semmi esetre sem...

Beszélgetés közben az egyik öreg pincér, Józsi bácsi jön az asztalunkhoz. Szabó Sándor, a fiatal főnök rámutat és megjegyzi:

— Az öreg még Ady Endrét szolgálta itt ki. Józsi bácsi meghallotta ezt a megjegyzést és Ady Endréről, a Philadelphia egykori törzsvendégéről mesél.

— Tetszik tudni, Ady ur a legerősebb szokott hozta, egyik pohár a másik után ment le, de ő tovább ivott. Nagyon jó vendég volt kérem. Itt maradt reggelig, akkor a kártyaszobában össze kell tölteni egy pár szék és azokon aludt. Mások verseket írt, ráborulva a cimbalomra.

Ady Endre a Philadelphia-kávéházban a cimbalmon írta verseit, újabb irodalomtörténeti adat. Szabóék azonban sok más író ismernek, hiszen a Philadelphia-ban mindig találkoztak és találkoznak az írók meg a színészek és a színésznők a szemben fekvő Budai Színkörből.

— Állandó vendégünk — mondja a fiatal főnök — Szabó Dezső. Husz évnél is hosszabb ideje jár ide. Stammhelye a harmadik ablak, amelyen kinézve gyönyörködik a krisztinai kertben, a Horváth-kertben.

Szabó Dezső asztalára mutatva jut az eszébe Szabó Sándornak, hogy annak az asztalnak is van nevezetessége, ahol mi ülünk. Ez az asztal,

„Balog sakkasztal szemben”, volt Ady Endre kedvenc helye. Furcsa érzés annál az asztalnál ülni, ahol valamikor Ady Endre foglalt helyet. Különösen akkor, amikor a mai írókról beszélünk, azokról, akik ma járnak a Philadelphiába.

Politikusok és sakkozók

Szabóék 1905-ben vették át az üzletet és csináltak abból egy szolid kártya- és billiárd-helyiséget, ahová azonban politikusok is gyakran jártak. Róluk is tud valamit mesélni Szabó Sándor:

— Ripka Ferenc, családja és környezete mindennapos nálunk. *Folkusházy* is gyakran megfordult itt. Ja igen, volt már itt miniszter is, *Bornemisza Géza*. A katonák közül pedig *Kárász* tábornoszernagy és *Nagyszombathy* altábornagy a leggyakoribb vendégünk.

A szomszéd asztalnál sakkoznak, kissé hátrébb a billiárdasztal körül állnak az emberek. Szabóék talán erre a legbüszkébbek:

— Hivatalos helyisége a Philadelphia a *Budai Sakkozó Társaság*-nak, a többszörös bajnok-csapatnak. Így aztán aki a sakkéletben számít, *Maróczytól* kezdve mind megfordult nálunk. Így vagyunk a billiárddal is, mert a kávéház a *Budai Billiárd Kör*-nek is hivatalos helyisége. *Adorján*, a nagynevű mester volt itt játékvezető, még az utcáról is nézték az ablakon át a játékát.

Szabó Sándor szívesen mesélne a Philadelphia vendégeiről reggelig is, mindenkire büszke és mindenkire külön vagyáz. De nem teheti, mert most már perceként kérik az asztalokhoz, ahonnan csak a hangját hallani:

— Igen, kérem. Bezárjuk a kávéházat, mert amióta lebontották a Tabánt, azóta nincs értelme.